

'Over de verloren Zoon en Vader' Lucas 15: 11-32

Gemeente van Jezus Messias

Wat voelt de Vader als hij zijn Zoon ziet thuiskomen na een lange reis? Wat gaat er door hem heen? Ik probeer me wel eens te verplaatsen in deze Vader. Je voelt de ontlading van de Vader bijna in je eigen lichaam. De Vader legt zijn handen op het hoofd van de Zoon en zegent Hem. Ontroering, verwondering, ongeloof. De Zoon is terug. Eindelijk thuis.

Wat ervaart de Zoon? Wat denkt hij als hij in de verte zijn Vader ziet staan. Herkent hij zijn Vader nog na al die jaren? Hij voelt de handen van de Vader op zijn hoofd, herinneringen van vroeger flitsen door zijn brein. Hij ziet zichzelf spelen rondom de landerijen terwijl zijn Vader de oogst organiseert met de arbeiders. Nu is de Zoon terug bij de Vader. Opluchting dat liefde bij de Vader overheerst. Eindelijk thuis.

Kinderen worden groot door op reis te gaan. Je wordt volwassen door afstand te nemen van de Moeder en de Vader. Losmaking om door te groeien. Helaas is dit een proces dat niet zonder pijn en verdriet gaat. Niks is zo complex als de ouder-kind relatie. Niets zo problematisch ook. De parabel uit het evangelie van Lucas thematiseert de bijzondere band tussen ouder en kind.

In de ouder-kind relatie zit een crisis ingebakken. Er zit een principiële conflict in deze relatie. De Zoon en de Dochter kunnen alleen maar volwassen worden door weg te gaan; de wereld in te trekken. Door een knip te zetten in de navelstreng tussen Moeder en kind, kan een mens zijn eigen individualiteit ontdekken en vormen.

In het fotoverhaal verlaat de Zoon, Marius, vol enthousiasme het huis. Hij durft te breken, de band door te snijden. Hij heeft er zin in. De wereld lonkt.

Het is de paradox van het bestaan: weggaan om terug te keren tot je zelf. Wil je als kind loskomen van de Vader of de Moeder dan gaat dit altijd met kleurscheuren gepaard. Het schuurt als je je kind los moet laten. Op de foto uit het beeldverhaal waar de ouders hun zoon loslaten zie je duidelijk de bedrukte

gezichten van Mathilde en Stefan. Ze hebben er moeite mee hun zoon te laten gaan. Door het conflict aan te gaan met je ouders, soms groot soms klein, ontdek je je eigen identiteit. Wanneer de Zoon is vertrokken, rest er niets dan het wachten en het verlangen naar de terugkeer.

Iedere ouder wil net als de Vader in de parabel de zegen aan zijn kinderen geven. De zegen als symbool van liefde, aandacht en vertrouwen. Uitspreken: 'Het is goed zoals jij bent. Je bent een mooi mens. Ik hou van je.' God zegt tegen ieder mens: jij mag er zijn. De Liefde van de Eeuwige geldt ieder mens. Maar dit kunnen de Zoon en de Dochter alleen maar begrijpen als ze zijn weggeweest.

De zegen krijgt pas diepgang door er een tijd niet mee te hebben geleefd. Je ervaart het licht pas, als je het duister hebt gezien. Je proeft Liefde wanneer je deze hebt gemist. Je ontdekt een thuis, wanneer je weggaat. Dat is nu eenmaal het leven.

Ik geloof dat het bij een mens hoort om een tijd in een leegte te leven. Zoals de Zoon de Vader verlaat en de eenzaamheid moet uithouden. Christus navolgen betekent: vertrekken uit het vanzelfsprekende. Navolging is eerst het huis verlaten om vervolgens de liefde van de Eeuwige te ontdekken. Het moet jouw eigen ontdekking zijn. Je kunt niet zo maar klakkeloos het geloof van je ouders overnemen, je zal je eigen beelden moeten vormen.

De Zoon mist in het verre land de liefde van de Vader. En de Vader mist tegelijkertijd zijn Zoon. In de relatie tussen mensen rest je soms niet anders dan wachten, dan uithouden. Vertrouwen hebben dat de ander weer terug zal komen. Beiden, de ouder en het kind, de Eeuwige en de mens, moeten soms wachten. De leegte uithouden, todat de relatie wordt hersteld. Geloof gaat door perioden van ongelof heen.

De Frans-Joods filosoof Levinas schrijft: 'Op de weg die naar de ene God voert, is er een pleisterplaats zonder God'. Hij meent dat geloof door het atheïsme heen moet. In de leegte ontdekt de Zoon de Liefde van de Vader. Voor Levinas is de leegte een stadium op weg naar geloof.

Ik vind dat je als mens dan ook niet zo bang moet voor momenten waarin je niets of weinig van de Eeuwige ervaart. Of dat er perioden zijn waar je niet veel kan met kerk en geloof. Deze momenten zijn volgens Levinas de bron om Gods licht en liefde te proeven. Na de afwezigheid van God ervaar je de aanwezigheid.

Het klinkt wat vreemd uit de mond van een 'predikheer' maar door te zwijgen kunnen we God horen.

Uiteindelijk is daar altijd de zegen van de Eeuwige. Niemand wordt deze ontzegd. Misschien is dit wel ons levensdoel: de zegen doorgeven aan een nieuwe generatie. En hopen dat je in de dromen van je kind altijd zal blijven bestaan. Als de Moeder en de vader die de zegen geeft.

Of in de woorden van dat schitterende gedicht van Herman de Coninck: 'Zo ging mijn vader, sinds hij stierf ook in mijn dromen al een paar keer dood, maar trager...en leeft hij toch nog verder, verder en wat vager.' En hoopt de zoon in dit gedicht op zijn beurt dat hij door zal leven in de dromen van zijn zoon. 'Tot ik gewoon blijf leven.'

Je vraagt je na het meermalen lezen van de parabel af: wie zegent uiteindelijk wie? De Vader de Zoon, of door thuis te komen: de Zoon de Vader? Beiden zijn nodig voor de relatie.

In het beeldverhaal is duidelijk te zien dat de Stefan niet zonder Marius kan en andersom. 'In den beginnen is de relatie': zei Martin Buber. Daar draait alles om.

Dat we elkaar in deze gemeente tot zegen mogen zijn.

Moge het zo zijn

Jeroen Jeroense
24 februari
2021

Herman de Coninck: Vader

De dingen die voorbij zijn, blijven rustig verder leven,
sereen, omdat ze niet meer zo acuut
en niet meer slechts zo heel heel even
moeten gebeuren van minuut tot minuut.

Zo ging mijn vader, sinds hij stierf
ook in mijn dromen al en paar keer dood, maar trager,
er niet de tijd voor nemend, maar een eeuwigheid,
en leeft hij toch nog verder, verder en wat vager.

Hij zegt niets meer, hij is een sfeer, mijn vader,
met ouwe woorden, het woord 'altegader',
het woord 'gelaat' en 'schoot' (van ons gezin) en 'schoon';

Zo rustig wil ik ook wel sterven, een keer of zes, zeven
in de dromen van mijn zoon,
Tot ik gewoon blijf leven.

uit: De gedichten (1998)